

Doli Olderton

Jesi li tu?

Prevela
Milica Cvetković

■ Laguna ■

Naslov originala

Dolly Alderton

GHOSTS

Copyright © Dolly Alderton, 2020

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

Mami i tati zato što nikad ne nestaju

Prolog

Trećeg avgusta 1986, dana kad sam rođena, prva na top-listi bila je *The Edge of Heaven* grupe *Wham!*. Otkad pamtim, svake godine tradicionalno, čim se probudim, puštala sam je najglasnije moguće. Sve rođendane tokom detinjstva pamtim kroz prkosni *yeah, yeah, yeah* uvodnih taktova Džordža Majkla – dok skačem u pidžami po maminom i tatinom krevetu, za doručak jedem sendviče posute šarenim mrvicama. Zbog toga je moje srednje ime Džordž – Nina Džordž Din. Dok sam odrastala, užasavalo me je to što su mi ravne grudi i naglašena vilica već davale muškobanjastu energiju a uz to sam i dobila ime po ostareloj muškoj pop zvezdi. No, kao i sve nenormalnosti i blamove detinjstva, odraslo doba ih je preokrenulo u zadivljujuću biografiju. Čudno srednje ime, sendvič debelo namazan margarinom i posut šećernim mrvicama za rođendanski doručak – sve to nanizano zajedno čini moju jedinstvenu mitologiju, o kojoj ću jednog dana govoriti sa zagonetnim ponosom zainteresovanim preko medija.

Užasavajuća različitost + vreme = zadivljujuća ekscentričnost.

Na trideset drugi rođendan, trećeg avgusta 2018, oprala sam zube i umila lice dok se iz zvučnika u dnevnoj sobi čulo

The Edge of Heaven. Potom sam sama provela dan, radila i jela sve ono što sam najviše volela. Za doručak sam imala poširana jaja na tost. Sa trideset dve godine mogu sa sigurnošću izjaviti da tri stvari besprekorno radim: tamo gde treba da stignem na vreme dolazim s pet minuta viška; kada mi se u društvu ne upušta u razgovor, ljudima postavljam pitanja zbog kojih će samo oni govoriti sve vreme (*Da li bi rekao da si introvertan ili ekstrovertan? Da li bi rekao da se rukovodiš glavom ili srcem? Jesi li ikad zapalio nešto?*) i da savršeno ispoširam jaje.

Pogledala sam u telefon i zatekla selfi roditelja koji mi sa širokim osmesima žele srećan rođendan. Moja najbolja drugarica Ketrin poslala mi je preko *Votsapa* snimak Olive, njene ćerkice, kako govori „Slećan lođendan, teta Ninooo“ (još ne može baš tačno da izgovori uprkos tome što sam je dosta podučavala). Drugarica Mira je poslala gif otmene dugodlake mačke koja u šapi drži martini uz poruku „slavljenice, jedva čekam večer!!!“, što je značilo da će zasigurno biti u krevetu pre jedanaest. To je ono što se događa kad se ljudi s decom previše uzbude oko noćnog izlaska – iščekivanje ih izmori, njihova glumljena odvažnost ih pripremi na neuspeh, uhvati ih trema i na kraju odu kući posle dva piva.

Prošetala sam do Hampsted Hita i bila na plivanju u Damskom jezeru. U toku trećeg kruga počela je bezopasna letnja kiša. Obožavam da plivam po kiši i još bih plivala da mi postarija spasiteljka nije naredila da izađem iz „zdravstvenih i bezbednosnih razloga“. Kazala sam da mi je rođendan i pomislila kako ću time obezbediti još jedan krug, a ona me je obavestila da će, u slučaju grmljavine, grom udariti pravo u mene nasred vode i „spržiti me kao režanj slanine“, što je nered koji ona ne želi da čisti – „bio tebi rođendan ili ne“.

Posle podne sam došla kući u nov stan i prvi dom koji sam kupila. Bio je to mali jednosobni stan na Arčveju, na prvom spratu viktorijanske kuće. Agent za nekretnine velikodušno je opisao stan kao „topao, ekscentričan, treba da se osavremeni“

– imao je tepih boje i teksture granula instant kafe, kupatilo iz osamdesetih u boji breskve opremljeno napuštenim bideom, kao i dvoja slomljena vratanca na kuhinjskim ormarićima od borovine. Bila sam sigurna da će mi biti potreban ceo život da priuštim da ga sredim, no ipak sam bila srećna svakog jutra kad se probudim i pogledam u vijugavu koru gipsane tavanice. Nisam ni sanjala da ću ikad imati stan u Londonu – ostvarenje ovog svojevremeno nemogućeg sna učinilo ga je najboljim mestom na koje sam ikad kročila.

Imala sam dvoje komšija: iznad mene je živela starija udovica po imenu Alma, u čijem sam ćaskanju o tome kako je najbolje uzgajati paradajz na prozorskoj dasci i velikodušnom poklanjanju ostataka domaćeg kibeha uživala; a ispod mene muškarac kog još nisam upoznala, premda se uselio pre mesec dana a više puta sam pokušala da se predstavim. Pokucala bih, ali nije bilo odgovora. Alma kaže da ni ona nikad nije razgovarala s njim, ali jeste s njegovom cimerkom o električnom brojilu zgrade. Samo sam ga čula – dolazio je s posla u šest posle podne i bio skoro nečujan do ponoći, kad je spremao večeru pa jeo i gledao televiziju.

Skrpila sam novac za stan od ušteđevine, honorara od *Ukusa*, prve knjige, i avansa za drugi kuvar *Kuhinjicu*. *Ukus* je bio knjiga recepata inspirisana kuvanjem moje porodice, mojim prijateljstvima, dugom vezom, putovanjima i omiljenim kuvarima. Biografska nit se protezala između recepata. Tema koja je sve prožimala bila je otkrivanje ličnih ukusa u životu dok sam učila o onim kulinarskim – ono što mi se sviđa i što me zadovoljava. Ispričala sam priču o tome kako sam izbalansirala zanimanje vlasnice kluba za večere, kojim sam se bavila svečeri i vikendom, s dnevnim poslom nastavnice engleskog u srednjoj školi i kako sam na kraju uštedela dovoljno da dam otkaz i puno radno vreme posvetim pisanju o hrani. Isto tako se dotičem svoje veze i na kraju prijateljskog raskida s prvim i jedinim dečkom Džoom, koji je podržao moju odluku da pišem

o nama. Knjiga je bila iznenađujuće uspešna i na osnovu nje sam dobila kolumnu u novinskom dodatku, nekoliko saradnji sa prehrambenim brendovima koji su mi cedili dušu, ali punili račun, i potonji ugovor za drugi kuvar.

Kuhinjica, koju sam upravo dovršila, govori o tome šta sam naučila o kuvanju i organizovanju zabava u iznajmljenoj garsonjeri bez prostora za skladištenje u kuhinji, s rernom veličine igračke i samo jednom ringlom na rešou. Bio je to moj prvi samostalni dom nakon što smo Džo i ja raskinuli. Radije bih pričala o trećoj knjizi, za sada neimenovanom projektu o sezonskom kuvanju i jelu, koji je u fazi predloga. Posle godina i godina pisanja naučila sam da je najbolja verzija jednog dela ona kad je još samo ideja i stoga savršena.

Napravila sam kupku i pustila voljenu *Ajtjun* listu pesama koja se zvala *Unapred treštena* dok sam bila u dvadesetima, a poslednjih godina sam je preimenovala u *Dobra vremena*, kako bih označila pomak od nesmotrene putene razuzdanosti ka svesnom, smislenom zadovoljstvu. Dok sam bila na prvoj godini fakulteta, napravila sam spisak numera koje slušam pred noćni izlazak, čiji je celi tok uvek bio u tandemu s istim neumornim ritualima ženstvenosti koje sam obavljala već petnaest godina: pranje kose, sušenje naopačke u pokušaju da joj se poveća volumen za deset posto, čupanje nausnica, dva sloja maskare, drugo piće, prolazak kroz dva spreja parfema – do trenutka kad bi počela pretposlednja numera (*Nuthin' but a „G“ Thang*) taksi je uvek čekao ispred dok ja nad lavaboom brijačem za jednokratnu upotrebu kasapim noge jer sam zaboravila da ih obrijem pod tušem.

Kosa mi je bila opet u prirodnoj tamnosmeđoj boji i dužine do ramena. Nedavno su dodate šiške kako bi sakrile nove nabore na čelu, blage nalik naslaganim papirnim maramicama, ali meni dovoljno vidljive da ne želim da mislim o njima. Srećom, uz njih sam štedela vreme ne šminkajući se. Mom licu nikad nije pristajala šminka. Bila sam zahvalna jer sam već osećala

---

kako mi negovanje oduzima previše vremena i predstavlja stalni izvor feminističke griže savesti, uz potpunu nezainteresovanost za aktivnosti „uradi sam“ i sportove. Ponekad, kad sam bila potištena, volela sam da računam koliko ću minuta svog preostalog života, ako budem živela do osamdeset pete, provoditi uklanjajući nausnice i koliko bih jezika mogla da naučim za to vreme.

Za odlazak na rođendansko piće obukla sam crnu haljinu visokog okovratnika i dubokog izreza na leđima. Nisam nosila brus naprosto da bih se pohvalila kako ne moram da nosim brus, što je tričava uteha jer imam tako male grudi. Samo to mi više nije smetalo – uglavnom sam postala ravnodušna prema telu. Nosila sam iritantnu veličinu 11, bila sasvim prosečne visine od metar i šezdeset dva, i srećna što su velike zadnjice ponovo u modi, toliko da sam s ponosom primetila kako smo sada zauzimale više od dve kategorije na bilo kojoj porno-platformi.

Izvestan broj ljudi ove godine nisam pozvala na rođendansko piće. Naročito bivšeg dečka. Želela sam da Džo bude tu, no pozvati Džoa značilo je pozvati i njegovu devojku Lusi. Lusi je prilično bezazlena, uprkos tome što ima tašnu u obliku salonke, no oduvek je smatrala da je između nas bilo nečeg nedorečenog. Nakon što bi ispila svoje tri čaše određenog rozea („Je li *rumeno?*“, pitala bi iscrpljenog barmena, sto trideset četvrta belkinja po redu tog dana), želela je da o svemu popriča. Pitala bi me da li imam neki problem u vezi s njom ili da li osećam neku nelagodnost među nama. Kazala bi mi koliko sam značila Džou i koliko me je posebnom smatrao. Grlila bi me neko vreme i stalno mi ponavljala kako se nada da ćemo biti prijateljice. Videle smo se bar pet puta a ona je, i pored toga što se zabavljala sa Džoom preko godinu dana, uporno smatrala kako treba da jedna drugoj nešto izjavljujemo po mirnim čoškovima društvenih dešavanja. Dosta sam razmišljala o tome zbog čega to radi i došla do zaključka da je odgledala previše iskonstruisanih rijaliti emisija. Očito je smatrala da zabava nije zabava dok dve

žene u haljinama-togama ne stisnu jedna drugoj ruke dok jedna govori: „Pošto si spavala s Rajanom, ne dopadaš mi se više kao drugarica, mada ću te uvek voleti kao sestru.“

U pub je ukupno došlo dvadesetoro zvanica, uglavnom prijatelji s fakulteta, dve školske drugarice, stare kolege i nekoliko ljudi s kojima sam trenutno radila. Bilo je i nešto prijateljica koje sam viđala tačno dvaput godišnje – jednom na njihovom rođendanskom piću i jednom na svom – odskora je postojao neizrečeni sporazum da iako nismo htele da se sasvim odrek-nemo prijateljstva, apsolutno nismo bile zainteresovane da ulažemo vreme mimo tih susreta dvaput godišnje. Taj prećutni pakt me je u istoj meri i rastuživao i podsticao.

Red je nalagao da pozovem i njihove partnere i supružni-ke. To su uglavnom bili dobronamerni muškarci od čije sam harizmatične veštine razgovora odavno odustala i znala da će veće provesti pijuckajući pivo na klupici i neće govoriti ništa drugo do „srećan rođendan“ svaki put kad prođu pored mene na putu do toaleta, dok se ne umore, zakukaju i nateraju svoje devojke da idu kući. Bila sam zadivljena muškarcima s kojima su moje drugarice izabrale da udruže živote, posebno time kako su svi međusobno funkcionisali. Dok sam bila sa Džoom, devojke i žene njegovih drugova zbližavale bi se na svakom okupljanju s nekom vrstom odlučnosti. Pričale smo, slušale, saznavale jedna o drugoj, postepeno smo postajale sve bliže svaki put kad bi nas ukrstile putanje naših momaka. S godinama sam primetila da muške polovine kad se nađu na okupu čine sasvim suprotno od toga. Iznova sam posmatrala kako većina muškaraca dobrim razgovorom smatra onaj u kom oni saopštavaju činjenice ili podatke koje ostali još ne znaju ili pričaju zanimljive anegdote, daju nekom preporuke ili savete za predstojeći plan ili uopšteno ostave trag u razgo-voru nalik mlazu mokraće na stablu drveta. Ako tokom večeri saznaju više nego što su preneli, kasnije budu neraspoloženi; kao da zabava nije uspela ili da nisu u formi.

Najviše su voleli trenutke trivijalne istovetnosti. Posmatrala sam ih kako to rade kad god bi me prijateljice pozvale na piće – traže ukrštanje misli ili iskustva kao način da osete trenutnu povezanost s drugim muškarcem a bez ikakvog napora da ga upoznaju ili razumeju – *Da, da, moj brat je isto išao na Lidski univerzitet. Gde si živeo? Ma šta kažeš, bože, pa ti poznaješ Ulicu Silverdejl, odmah pored kooperativne samoposluge? Levo od samoposluge. Upravo tako. Tamo je kuću imala devojka druga mog brata! Kako je svet mali. Jesi li išao u pab na uglu? Kings arms? Nisi? Trebalo je, sjajan pab, zaista odličan pab.*

Jedino sam obožavala Getina, dugogodišnjeg dečka moje fakultetske drugarice Den. Sve troje smo bili bliski i zajedno proveli neke od mojih najluđih večeri i najsajnijih odmora. No istini za volju, njih dvoje su me nedavno razočarali. Mislila sam da se uvek mogu osloniti na Den i Getina da se neće pokoravati tradiciji, ali među svim mojim znancima, oni su počeli da prave najkonvencionalnije izbore. „Zatvorili“ su svoju vezu, što je razočaravajuće jer su njihove pojedinačne seksualne ludorije dovodile do raskalašnih priča a njih činile jedinim uspešnim primerom nemonogamne veze na koji sam naišla. Napravili su neverovatno složen raspored uzdržavanja od alkohola, što je značilo da im je dozvoljeno da piju određenim vikendima, ali ne i ostalim, a nipošto nisu smeli da piju preko nedelje. Prestali su da izlaze zato što su uvek za nešto štedeli novac. Upravo su se upustili u proces usvajanja. Kupili su stan s dve spavaće sobe u Bromliju.

Den i Getin su ostali na dve limunade, ispričali mi za košmar koji im stvara prerasio drvo u susednom dvorištu jer zalazi u njihovo dvorište, pa otišli pre osam da „stignu do Bromlija“, kao da je to pohod u Mordor.

Dobila sam određen broj promišljenih poklona koji mi ukazuju na to da je jasno i glasno prihvaćeno ko sam i kako se to odražava na moj ukus i odabir životnog stila. Bilo je tu rano izdanje *Svadbenog vetra* Filipa Larkina, ljut dimljeni sos

koji obožavam i koji se može nabaviti samo u Americi, biljka kineski dolar koja je ujedno poklon za useljenje i amajlija za sledeću knjigu. Jedini loš doprinos stigao je od bivše šefice iz škole u kojoj sam radila, koja mi je donela uramljenu kopiju ilustracije žene iz pedesetih koja pere sudove a ispod piše: *Da je Bog hteo da obavljam kućne poslove, u sudoperu bi stavio dijamante!* To nije prvi put da dobijam poklone tog tipa, pa sam shvatila da su moje dugotrajno stanje bez veze plus moja ljubav prema votka-martiniju ljude navodili na pomisao da volim tu vrstu kič starinskog sloganzima koji ismeva pijane, očajne žene bez dece, čokoholičarke ili one koje previše troše. Zahvalila sam joj.

Edi i Mira su mi ponudili liniju koksa, a očajnički su želeli da provedu „prvi pravi izlazak zajedno posle osamnaest meseci“ zato što je Mira bila trudna, porodila se i upravo prestala da doji, što znači da može da se do balčaka napuni cugom a da je ne prenese na bebu. Edi i Mira su imali zverski pogled koji sam počela da prepoznajem kod novopečenih roditelja kad prvi put izađu u provod. Učtivo sam ih odbila. Nije mi smetalo da ga na proslavi oni šmrču, ali bila sam sasvim svesna koliko Mira, kad je naduvana, priča o potrebi očinskog odsustva, posebno je ponavljala frazu „uobičajeno patrijarhalno shvatanje roditeljstva“. Edi se mnogo meškoljio s noge na nogu – nije mogao da se smiri – a oboje su stalno pričali o Glastonberiju kao da su ga sami osnovali.

Lola, moja jedina neudata prijateljica, odvela me je u stranu i grčevito mi rekla kako se oseća uzdrmano i izolovano zbog svih tih bračnih parova. Imala je crven karmin i veoma čudan friz koji se sastojao od nekoliko polupodignutih i poluspuštenih delova kose, što se nije mnogo razlikovalo od advokatskih perika. Tako se češljala samo kad je patila od velikog mamurluka pa se trudila da to zagladi. Priznala mi je kako je prethodne večeri preterala – imala je sastanak koji je počeo u pabu uz kanal u sedam, pa se preselio na večeru, zatim u bar, pa još jedan bar i

---

u tri ujutro u njen stan. Bilo je očigledno da nije išla u krevet. Jedina neudata prijateljica Lola radila je stresan posao, ali u to vreme bih je opisala lovca na muškarce. Bila je sama deset godina i očajnički je tražila vezu. Bila mi je najbliskija prijateljica s fakulteta a niko u proširenoj grupi drugara nikad nije uspeo da shvati zbog čega nije mogla da nastavi posle samo nekoliko izlazaka. Bila je očaravajuća, duhovita, lepa i genetski blagoslovena ne samo ogromnim sisama već ogromnim sisama kojima nije potreban brus. Rekla mi je da je „flipnula“ zbog izlaska prethodne večeri. Našalila sam se kako njena frizura odražava stanje njenog uma. Rekla je da će kući otići metroom. Rekla sam joj da uskoro stiže Edijev brat, dvadesetšestogodišnjak bez devojke na specijalizaciji za veterinara. Rekla je kako bi mogla da popije još jedan proseko za srećan put.

Ketrin, moja najstarija drugarica, koju znam od prvog dana srednje škole, pitala me je šta očekujem od naredne godine. Rekla sam joj da sam spremna da upoznam nekog. Odgovorila je s neobuzdanom radošću – mislim da je smatrala kako je moja odluka da tragam za vezom donekle bliska odobravanju njenog izbora da se uda i ima dete. Primetila sam da to ljudi rade kad dođu u tridesete godine: svaku ličnu odluku koju napraviš vide kao neposrednu osudu njihovog života. Ako glasate za laburiste a oni za liberalne demokrate, misle da glasate za laburiste samo da biste im stavili do znanja kako njihov politički stav nije u redu. Ako se presele u predgrađe, a vi ne, misle da to odbijate samo da biste dokazali kako je vaš život glamurozniji od njihovog. Ketrin je prebegla u dugoročnu monogamiju s dvadeset i nešto godina, kad je upoznala supruga Marka, i otad želi da svi dođu i pridruže joj se.

Bila sam sama i neaktivna – sama i nisam se viđala ni sa kim – dve godine od svršetka veze sa Dzoom (bili u vezi sedam godina, živeli zajedno četiri, naši životi i grupe prijatelja bili su potpuno nerazdvojni, počela sam da primećujem kako govori „dana posle ovog“ umesto „sutra“ i „buk ov fejs“ umesto

„fejsbuk“. Pošto smo raskinuli, pokušala sam šestomesečnim promiskuitetnim serijalom da nadoknadim sav seks koji nisam upražnjavala u dvadesetim godinama. Međutim, „promiskuitetni serijal“ za mene je značilo spavanje s tri muškarca, a svakog od njih sam pokušala da učinim dečkom. Kad sam sebi postavila dijagnozu totalne zavisnice, rešila sam da prestanem da izlazim s muškarcima do svog tridesetog rođendana i vidim kako je to zaista živeti sam. Otad sam prvi put bila sama, prvi put putovala sama, prešla s učiteljice i spisateljice sa skraćenim radnim vremenom na objavljivanu spisateljicu s punim radnim vremenom i uopšte napustila sve navike sakupljene u skoro deceniji prijatne, ugodne monogamije. Nedavno sam se polako osetila spremnom da opet izlazim s nekim.

U jedanaest smo naručili poslednju turu. Ketrin je otišla nešto ranije zato što je trudna. Nije mi to rekla, ali sam videla po tome kako je jela turšiju – svima je iz burgera vadila krastavce a onda naručila tanjir kornišona. Jako je žudela za slanom hranom u čitavoj trudnoći s Olivom. Pitala sam je da li ju je žudnja za umamijem nadahnula za ime bebe – to joj se nije dopalo. Poslednjih nekoliko godina sam mnogo saznala o tome šta trudnice i novopečene mame ne vole, a jedno od toga je kad se raspituješ za bebino ime ili ga komentarišeš. Jedna je prestala da razgovara sa mnom kad sam joj – kako sam mislila prilično lepo – stavila do znanja da je *Beaux* u francuskom množina i da bi trebalo da sinovljevo ime piše *Beau*. Ionako je već bio prijavljen. Druga se naljutila kad je ćerci dala ime Bej a ja pitala da li se to odnosi na biljku, prozor ili parking-mesto. Posebno im se ne dopada kad ti „u poverenju“ kažu ime bebe a ti slučajno nekom drugom kažeš, pa to stigne do majke.

Ipak je najgori *faux pas** – ako ne zalazimo u pitanje koliko neko ima godina, podrigivanje u javnosti, stavljanje noža u usta

---

* Fr.: pogrešan korak, povreda društvenog ponašanja, indiskrecija. (Prim. prev.)

dok jedeš – kad vidiš da je žena trudna a ti je pitaš je li trudna. Uz to ne možeš da kažeš kako si već znala kad ti konačno saopšte da čekaju bebu – to *mrze*. Vole da uz veliko otkriće ide nešto teatralnosti. Sasvim iskreno, to razumem i verovatno bih bila ista. Ako već ne smeš devet meseci da popiješ koktel, iz nečeg moraš da izvučeš ushićenje. Zbog toga sam samo klimala glavom i ništa nisam rekla kad je Ketrin otišla sa žurke uz izmišljen razlog da ujutro „mora da popravi kola“.

Oko deset sati čulo se mrmljanje da se ide u klub na Kings krosu koji radi dvadeset četiri sata, što je uglavnom predlagao tek pristigli specijalizant veterine, s kojim je Lola već razgovarala i pred kim je uvijala periku, ali u jedanaest i petnaest niko to nije prihvatio. Edi i Mira su morali da se vrate kući i oslobode bebisiterku, a ja sam u njihovo ime zazirala od nervozne, besane noći koja ih čeka dok sam gledala kako im vilice ritmično iskaču sa strane na stranu. Lola i veterinar su otišli da nađu „vinski bar“, što znači neko mračno mesto gde će jedno drugom pričati pijane besmislice sve dok neko ne načini prvi korak pa mogu da se preko odeće trljaju jedno o drugo. Meni je to sasvim odgovaralo jer sam bila spremna za krevet. Izgrlila sam preostale goste i rekla im, ne baš trezno, da ih sve volim.

Kad sam stigla kući, odslušala sam pola epizode mog trenutno omiljenog podkasta, zabavnog ludovanja kroz istoriju ženskih serijskih ubica, pa sam skinula maskaru, istrugala zube koncem i oprala ih. Na policu s knjigama stavila sam moj novi stari primerak *Svadbenog vetra* a na ispust iznad kamina kineski dolar. Osećala sam se neuobičajeno i savršeno zadovoljno. Te avgustovske noći, prvih sati drugog dana moje trideset treće godine, činilo mi se da je svaka nasumična komponenta mog života odavno stvorena da se baš u tom trenutku međusobno uskladi.

Ležala sam u krevetu i prvi put u životu skinula aplikaciju za izlaske. Lola, veteranka nalaženja partnera preko interneta, rekla mi je kako *Links* (sa siluetom divlje mačke koja vreba kao

logotipom) ima najveći prinos prikladnih muškaraca i najbolju stopu uspeha u stvaranju dugoročnih veza.

Ispunila sam stavke „O meni“. *Nina Din, 32, spisateljica o hrani. Mesto: Arčvej, London. Traži: ljubav i savršeno pecivo s grožđicama.* Aploudovala sam nekoliko slika i zaspala.

Trideset drugi rođendan je bio najjednostavniji koji sam ikad imala. Što je savršeno lep način da otpočnem najčudniju godinu u životu.

PRVI DEO

„Za ljubav je odgovorna naša mašta, a ne druga osoba.“

Marsel Prust

Prvo poglavlje

Za moje roditelje je život u severnolondonskom predgrađu bio ništa drugo do praktičan. Kad god sam ih pitala zbog čega su rešili da, kad sam imala deset godina, zamene istočni London predgrađem, oni su pominjali funkcionalnost: bilo je nešto bezbednije, mogao si kupiti nešto više prostora, blizu je centra grada, blizu je mnogih auto-puteva i blizu škola. Pričali su o životu u Pineru kao da traže hotel najbliži aerodromu zbog ranog leta – zgodan, anonimn, bez gužve, ništa naročito, ali rešava stvar. Ništa u tome gde su roditelji živeli nije im donosilo zadovoljstvo za čula niti razlog za uživanje – ni pejzaž ni istorija kraja ni parkovi, arhitektura, zajednica ni kultura. Živeli su u predgrađu zato što je sve bilo blizu. Dom, i stoga čitav život, izgradili su oko udobnosti.

Dok smo bili zajedno, Džo je često koristio svoje severnjaštvo u raspravama protiv mene, kao način da pokaže kako je stvarniji od mene; čvršće na zemlji i stoga je verovatnije da je u pravu. To je jedna od stvari koje su mi se kod njega najmanje dopadale – to kako je lenjo koristio jorkširski integritet kao svoj, tako da romantično podrazumevanje rudara i močvara obave za njega sav najteži posao. U ranoj fazi naše

veze navodio me je da osećam kao da smo odrasli u različitim galaksijama jer je njegova mama radila kao frizerka u Šefildu a moja kao recepcionerka u Harouu. Prvi put kad me je odveo u roditeljsku kuću – skromnu s tri spavaće sobe u predgrađu Šefilda – shvatila sam da me je lagao. Da nisam znala da sam u Jorkširu, zaklela bih se da se vozikamo oko kuća s grubim fasadama i prozorima s olovnim trakama od kraja Londona do početka Herfordšira, gde sam provela tinejdžerske godine. Džooova slepa ulica bila je ista kao moja, sve kuće su bile iste, njegov frižider je bio pun istih voćnih jogurata i hleba s belim lukom spremnog za pečenje. Imao je bicikl upravo kao moj pa je provodio tinejdžerske vikende vozeći se njime duž ulica oivičenih istim kućama sa crvenim krovovima. Za rođendan su ga vodili u *Pica ekspres* kao što su i mene. Tajna je otkrivena. „Džo, nema više izmišljanja da smo potpuno različito podizani“, rekla sam mu dok smo se vozom vraćali kući. „Nema više pretvaranja da pripadaš pesmi Džarvisa Kokera o zaljubljenosti u ženu u tunici. Ne pripadaš toj pesmi kao što ja ne pripadam nekoj *Čaza i Dejva*. Odrasli smo u istim predgrađima.“

Poslednjih godina otkrila sam kako žudim za bliskoću doma. Za glavnim ulicama koje znam, s njihovom velikom gustinom zubara, frizera i knjižara i potpunim odsustvom kafića. Za dugom šetnjom od stanice do roditeljske kuće. Za ženama s istim paž-frizurama, proćelavim muškarcima, tinejdžerima s kapuljačama. Mladi odrasli su brzo postajali samo obični odrasli – sa svojim svakodnevnim spiskovima izbora koji potvrđuju ko sam, kako glasam, ko je moj internet provajder – pa je povratak na mesto tinejdžerskog života na jedno poslepodne imao prizvuk kratkog odlaska na odmor u prošlost. Kad sam u Pineru, kao da mi je opet sedamnaest godina, samo za taj dan. Mogla sam se pretvarati da mi je svet kratkovid i izbori beznačajni, a mogućnosti preda mnom široko otvorene i bezgranične.

* * *

Mama je otvorila vrata kao što je uvek radila – tako da pokaže da joj je život veoma užurban. Kad mi je otvorila, uputila mi je nesiguran osmeh izvinjenja, a između uha i ramena stiskala je bežični fiksni telefon. „Izvini“, šapnula je i prevrnula očima. Na sebi je imala crni donji deo trenerke od žerseja koji je bio nedovoljno pouzdan da bi predstavljao pantalone, nedovoljno tesan za helanke i nedovoljno mlitav za pidžamu. Nosila je sivu meliranu majicu okruglog izreza i ukrasila se osnovnim nakitom: debelom zlatnom narukvicom od alki i jednom krutom, mindušama s biserima, debelim zlatnim lancem i zlatnom burmom. Pretpostavila sam da se ili vratila s neke fizičke aktivnosti ili se na nju spremala – otkad je napunila pedeset godina, mama je postala opsednuta fizičkim aktivnostima, ali mislim da nije izgubila ni četvrt kilograma. Obavijao ju je postmenopauzalni sloj mekoće, imala je kesicu ispod brade, deblji srednji deo, meso koje se sad prelivalo preko zadnjeg dela brusa i videlo kroz majicu. A bila je veličanstvena. Onako veličanstvena s krupnim kravljim očima što nije izuzetno uzbudljivo, ali kod svakog izaziva poznatu magnetsku privlačnost – kao otvorena vatra, buket ružičastih ruža ili zlatni koker španijel. U bujnoj kratkoj kosi boje espresa, doduše prožetoj sedim vlasima, zlatni pramenovi su sijali pri svetlosti lampe iz *Ikee*. Od majke nisam nasledila gotovo ništa u izgledu.

„Aha, dobro“, rekla je u slušalicu, a meni dala znak da uđem u hodnik. „Odlično, dobro, onda ćemo na kafu sledeće nedelje. Samo mi pošalji podatke. Doneću ti onaj špil tarot karata za samouke o kom sam ti pričala. Ma ne, možeš zapravo da ih zadržiš. Kupovina od kuće, tako da je sasvim lako. Važi, važi. Čućemo se, čao!“ Prekinula je vezu i zagrlila me pa me odmakla za dužinu ruku i proučila moje šiške. „Ovo je novina“, rekla je radoznalo ih gledajući kao da su tri uspravno u ukrštenim rečima.

„Da“, kazala sam dok sam spuštala tašnu i izuvala se (svi su morali da se izuju kad uđu, a to pravilo je bilo strože tamo nego u Plavoj džamiji). „Isekla sam ih pred rođendan. Mislila sam da će lepo prikriti tridesetdvo godišnje bore na tridesetdvo godišnjem čelu.“

„Ne budi blesava“, rekla je i blago ih lupnula. „Za to ti nisu potrebne rese na glavi, treba ti samo delotvoran tečni puder.“

Osmehnula sam se nimalo uvredena, ali ni vesela. Navikla sam na mamino razočaranje mojom neženstvenošću. Volela bi da ima ćerku s kojom bi išla u kupovinu praznične odeće i ćaskala o podlozi za šminku. Kad je u tinejdžerskom dobu Ketrin dolazila kod nas, mama bi joj nudila svu svoju staru bižuteriju i tašne pa su ih zajedno pregledale kao drugarice u robnoj kući. Potpuno se zaljubila u Lolu prvi put kad ju je videla čisto na osnovu toga što su obe osećale posebnu strast prema istom hajlajteru za lice.

„Gde je tata?“, pitala sam.

„Čita“, rekla je.

Pogledala sam kroz francuski prozor dnevne sobe i videla njegov profil u tamnozelenoj fotelji. Noge je digao na stoličicu a pored njega na stočiću stajala je velika šolja čaja. Snažna brada i dugačak nos – brada i nos kakve sam imala i ja – bili su istureni kao da se takmiče da u trci stignu na istu liniju cilja.

Između mame i tate je sedamnaest godina razlike. Upoznali su se kad je tata bio zamenik direktora državne škole u gradu a mamu tamo poslala sekretarska agencija da bude recepcionerka. Imala je dvadeset četiri godine, on četrdeset jednu. Razlika između ličnosti bila je velika kao i jaz u godinama. Tata je bio osetljiv, blag, radoznao, zagledan u sebe i intelektualan – gotovo ničeg nije bilo što ga nije zanimalo. Mama je bila praktična, preduzimljiva, organizovana, otvorena i autoritativna. Gotovo ničeg nije bilo u šta se ne bi umešala.

Zastala sam načas da ga gledam iza staklenih vrata. S mesta na kom sam stajala, još je kao i uvek bio samo moj tata koji čita

Obzerver, spreman da mi ispriča gde Kina odlaže đubre ili deset činjenica koje možda nisam znala o Volis Simpson ili o položaju ugroženih sokolova. Tata koji me je prepoznavao – ne moje lice, već sve što jesam – u nanosekundi: ime mog izmišljenog druga iz detinjstva, temu mog diplomskog rada, omiljeni lik iz omiljene knjige i imena ulica u kojima sam živela. Kad sam mu sad pogledala lice, uglavnom sam videla tatu, ali ponekad sam u njegovim očima viđala još nešto što me je uznemiravalo – ponekad je izgledalo kao da je sve ono što zna iskidano u deliće, pa se on trudi da ih sklopi u kolaž koji ima smisla.

Tata je pre dve godine doživeo moždani udar. Trebalo nam je samo dva meseca posle operavka da shvatimo kako mu nije u potpunosti bolje. Uvek tako oštar i uman, tata je usporio. Zaboravljao je imena članova porodice i bliskih prijatelja. Nestajali su njegovo opušteno samopouzdanje i sposobnost da donosi odluke. Redovno bi nekih dana odlutao pa bi se izgubio. Često nije mogao da se seti ulice u kojoj živi. U početku smo mama i ja to otpisivale na račun mozga koji stari jer nismo bile u stanju da se suočimo s mogućnošću da je nešto ozbiljnije. Onda je jednog dana mama primila poziv neznanca koji joj saopštava da je tata viđen kako se dvadeset minuta vozi po istoj velikoj, prometnoj raskrsnici s kružnim tokom. Na kraju je neko uspeo da ga navede da stane – nije imao pojma kuda da skrene. Otišli smo njegovom lekaru opšte prakse, ovaj je obavio više pregleda, kognitivne procene i skener magnetne rezonance. Potvrđena je mogućnost od koje smo strahovale.

„Zdravo, tata“, rekla sam i pošla prema njemu. Podigao je pogled s novina.

„Zdravo i tebi!“

„Nemoj da ustaješ.“ Sagnula sam se i zagrlila ga. „Ima li čega zanimljivog da mi ispričaš?“

„Napravili su novu filmsku adaptaciju knjige *Pod tuđim uticajem*“, rekao je i pružio mi da vidim kritiku.

„A. Još inteligentnija Džejn Ostin.“

„Tačno.“

„Idem da pomognem mami oko ručka.“

„Dobro, ljubavi“, rekao je pa ponovo otvorio novine i smestio se u spokoj koji sam dobro znala.

Kad sam otišla u kuhinju, mama je seckala cvetiće brokolija koje je ređala pored kivija isečenog na režnjeve. Sa zvučnika se čula žena koja glasno i polako govori o usklađivanju s muškom seksualnom željom.

„Šta je to?“, upitala sam.

„Audio-knjiga *Snošaja* Andree Dvorkin.“

„To je... šta?“, ponovo sam pitala i malo utišala.

„Andrea Dvorkin. Ona je poznata feministkinja. Prepoznala bi je, prilično krupna devojka, bez mnogo smisla za humor. Vrlo pametna žena, ona...“

„Znam ko je Andrea Dvorkin, mislila sam zašto slušaš njenu audio-knjigu?“

„Za Popij između redova.“

„Je li to tvoj novi književni kružok o kom si mi pričala?“

Nestrpljivo je uzdahnula i uzela krastavac iz frižidera. „Nina, nije to književni kružok, već literarni salon.“

„U čemu je razlika?“

„E pa“, počela je donekle iskrivivši usnu, čime nije uspela da prikrije radost što treba, još jednom, da mi objašnjava razliku između književnog kružoka i literarnog salona. „Ja i još neke devojke odlučile smo da pokrenemo sastanke svakog drugog meseca na kojima pričamo o idejama, a ne samo o knjigama, tako da se mnogo manje držimo propisa. Na svakom salonu postoji tema a obuhvata diskusije, čitanje poezije i lične priče koje se odnose na temu.“

„Koja je tema na sledećem?“

„Tema je: 'Da li je svaki heteroseksualni seks silovanje?'“

„Dobro. A ko će biti na njemu?“

„Eni, Ket, Sara iz mog kluba za trčanje, Glorija, Glorijin gej rođak Martin, Margaret koja sa mnom volontira u

dobrotvornoj prodavnici. Svako donosi neko jelo. Ja pravim ražnjiće od halumija“, kazala je i prenela dasku za seckanje do blendera pa ga napunila onim izborom voća i povrća.

„Otkud to da se iznenada zanimaš za feminizam?“

Pritisnula je prekidač na aparatu, koji je proizveo kakofoniju zujanja dok su se kockice mrvile u svetlozeleni mulj.

„Ne znam da li bih to nazvala iznenadnim“, vikala je da nadjača elektronsku riku. Isključila je blender i sipala vlaknastu tečnost u čašu od pola litra.

„Mama, to zvuči sjajno“, nevoljno sam rekla. „Mislim da je zaista kul što si tako angažovana i radoznala.“

„Jeste. A jedino ja imam sobu viška, tako da sam rekla da možemo da je koristimo za sastanke kluba Popij između redova.“

„Nemaš sobu viška.“

„Radna soba tvog tate.“

„Tati je potrebna radna soba.“

„Ona je i dalje tu za njega, samo što nema smisla imati celu prostoriju u ovoj kući koja se samo povremeno koristi, kao da živimo u palati Blenhajm.“

„A šta je s njegovim knjigama?“

„Prebaciću ih na police ovamo.“

„Šta je s njegovim papirima?“

„Sve značajno sam složila. Ima mnogo toga što može da se baci.“

„Molim te pusti me da to pregledam“, rekla sam pomalo cmizdravo kao nadureno dete. „Možda je nešto njemu važno. Možda bi nešto bilo važno nama kad treba da mu podstaknemo pamćenje, da ga podsetimo na...“

„Svakako, svakako“, rekla je i otpila gutljaj smutija raširenih nozdrva od nezadovoljstva. „Sve je gore u nekoliko gomila, videćeš na odmorištu.“

„Dobro, hvala“, kazala sam i uputila joj prigušen osmeh kao mirovnu ponudu. Neprimetno sam duboko udahнула kao jogin. „Šta se inače događa?“

„Ništa stvarno. O, odlučila sam da promenim ime.“

„Molim? Zašto?“

„Nikad mi se nije dopadalo Nensi, tako je staromodno.“

„Zar ne misliš da je čudno da ga sad menjaš? Svi te znaju kao Nensi, prekasno je da se priviknu na novo ime.“

„Hoćeš da kažeš da sam suviše stara.“

„Ne, samo kažem da je prikladnije vreme da radiš na imenu bilo prve nedelje u srednjoj školi, ne baš sad u pedesetim godinama.“

„E pa, rešila sam da ga menjam, pa sam pogledala kako se to radi i veoma je lako, tako da se neću predomisлити.“

„U koje ime ga menjaš?“

„U Mendi.“

„Mendi?“

„Mendi.“

„Ali“, opet sam duboko udahнула kao jogin. „Mendi se ne razlikuje mnogo od Nensi, zar ne? Mislim, čak se nekako i rimuju.“

„Ne, ne rimuju se.“

„Rimuju se, a to se zove asonanca.“

„Znala sam da ćeš biti ovakva. Znala sam da ćeš već smisliti nešto da mi držiš predavanje, kao što uvek radiš. Nemaš pojma zbog čega bi tebi ovo smetalo, samo želim da volim svoje ime.“

„Mama“, počela sam molećivo. „Ne držim ti predavanje. Moraš nekako uvideti da je ovo sasvim neobična objava iz čista mira.“

„Nije iz čista mira, uvek sam ti govorila da mi se dopada ime Mendi! Uvek sam ti govorila kako smatram da je to zabavno ime sa stilom.“

„Dobro, lepo je i sa stilom, u pravu si, ali treba razmisliti i o tome“, govorila sam tiše, „da možda ovo nije najbolje vreme da tata posle trideset pet godina braka ima ženu s potpuno drugačijim imenom.“

„Ne budi smešna, ovo je sasvim jednostavna promena. Ne mora da bude ovako veliko pitanje.“

„To će ga samo zbuniti.“

„Ne mogu sad o tome da pričam. Treba da se nađem s Glorijom na kursu joge vanjasa flou.“

„Zar nećeš jesti s nama? Prešla sam toliki put ovamo na ručak.“

„U kući ima tona hrane. Uostalom, ti si kuvarica. Vraćam se za nekoliko sati“, rekla je i uzela ključeve.

Ponovo sam otišla kod tate, koji je još bio udubljen u novine.

„Tata?“

„Da, Bin?“, rekao je i okrenuo glavu prema meni. Osetila sam talas olakšanja kad me je oslovio nadimkom kojim me je zvao u detinjstvu. Kao i svi dobri nadimci iz detinjstva, on je imao mnogo nesuvislih i zamršenih ponavljanja – ono što je prvobitno bilo Ninabin pretvorilo se u Mister Bin, Bambini, Binibin, i na kraju u Bin.

„Mama je izašla, pa ću nam ja uskoro spremi nešto za ručak. Šta misliš o fritati?“

„Fritata. Šta je to kad je kod kuće?“

„To je kao tart od omleta. Zamisli omlet u restoranu.“

Nasmejao se. „Divno.“

„Idem samo prvo da nešto pogledam gore pa ću je napraviti. Hoćeš li možda tost da ne pregladniš? Ili nešto drugo?“ Gledala sam mu lice i najednom zažalila što to nisam pitala jednostavnije. Uglavnom je sasvim bio u stanju da donosi brze odluke, ali povremeno sam primećivala da se izgubi u mogućim odgovorima pa sam htela da ga pošteditim zbunjenosti i upitala: „Tost, da ili ne?“

„Možda“, rekao je i malko se namrštio. „Ne znam, malo ću pričekati.“

„Dobro, samo mi reci.“

Odvukla sam tri kutije u svoju sobu, koja se nije promenila otkad sam se iselila pre više od decenije i ličila je na muzejsku

repliku onog kako su tinejdžerke živele prvih deset godina veka. Lila zidovi, kolaži fotki školskih drugarica na komodi, a na ogledalu niz pohabanih, posivelih festivalskih narukvica koje smo Ketrin i ja zajedno skupljale. Pročešljala sam papire na podu, koji su uglavnom obeležili vreme i planove, ali ne i osećanja i veze s drugima: svežnjevi papira sa zakazivanjem kod zubara i rasporedima časova s kraja devedesetih, gomile starih novina sa člancima koji mora da su mu privukli pažnju. Bilo je pisama i dopisnica koje sam podigla s gomile za bacanje: opširna razglednica od njegovog pokojnog brata, mog strica Nika, čvrsto upakovana sa žalbama da je hrana na Paksosu bila premasna; zahvalnica tatinog nekadašnjeg đaka za pomoć pri prijavljivanju na Oksford i njegova slika na kojoj sija s diplomom koledža Modlin. Mama je bila u pravu, nisu mu potrebni ti banalni ostaci, ali sam shvatala i njegovu težnju da ih zadrži. I sama sam imala kutije od cipela pune bioskopskih karata sa sastanaka sa Džoom i računima stanova u kojima više ne živim. Nikad nisam znala zbog čega su oni značajni, ali bili su – činili su mi se kao dokaz preživljenog života za slučaj da dođe čas da budu potrebni, kao vozačka dozvola ili pasoš. Možda je tata nekako oduvek predviđao da bi trebalo protok vremena da daunlouduje u papire, podsetnike, pisma i razglednice za slučaj da se obrišu oni fajlovi u njemu.

Iznenada se razlegao prodoran vrisak alarma za dim. Požurila sam dole i pošla za smradom paljevine. U kuhinji je stajao tata, kašljao nad tosterom u dimu i iz njegovih pregrada vadio ugljenisane stranice *Obzervera*.

„Tata!“, povikala sam jače od visokog, kreštavog zvuka i mahala rukama da rasteram dim. „Šta to radiš?“

Trgao se i pogledao me kao da sam ga prenula iz sna. Trake dima su se dizale iz sprženog parčeta presavijene novine u njevojvoj ruci. Pogledao je toster, pa opet mene.

„Ne znam“, rekao je.

Drugo poglavlje

Izabrao je pab. Bilo je to ogromno olakšanje. Od rođendana mi je Lola držala kratak osnovni kurs iz savremenog zabavljanja uz niz pića i imejlova pa me je upozorila na to da očekujem mnoga neminovna razočaranja. Jedno od njih je da muškarci uopšte nisu sposobni da odaberu pa čak i predlože mesto sastanka. Mene stravično odbija taj apatični, klinački stav u stilu „mrzi me da se potrudim“, kao kad beskorisni pripravnik kaže da i dalje ne ume da koristi štampač. Lola mi je rekla da to prevaziđem, inače nikad neću ići na sudar i ostatak života ću provesti u polukomi na kauču, bez seksa, i razmenjivati poruke: „Hej, jesi li još slobodan sutra? U koje vreme? Šta bi voleo?“, preko *Linksa* s muškarcima koje nikad nisam videla.

Maks mi je rekao gde ćemo se naći već u prvom satu razgovora.

„Jesu li okej birtije i pabovi s matorcima?“, napisao je.

„Ti su mi omiljeni“, odgovorila sam. „Niko više ne želi tamo da ide sa mnom.“

„Ni sa mnom.“

„Imam utisak da su ih svi voleli dok smo bili studenti, ali sad ne vole jer više nisu ironični.“

„Mislim da si u pravu“, odgovorio je. „Možda misle da smo suviše blizu toga da budemo matorci da bismo uživali u pabu za matorce.“

„Možda pabovi za matorce stoje na dva kraja nečijeg života s pićem. Ironično kad smo tinejdžeri, a onda ozbiljno kad se penzionišemo“, otkucao je.

„A u međuvremenu smo zaglibljeni u paklu gastropabova u kojima služe kobasice u lisnatom testu za devet funti.“

„Totalno.“

„Hajde da se nađemo u četvrtak u sedam u *Instituciji* na Arčveju“, napisao je. „Tamo je tabla za pikado, stari gazda Irac. Nema negronija ni industrijskog osvetljenja.“

„Savršeno“, napisala sam.

„A imaju podijum za ples po kom mogu da te provrtim ako sve prođe kako treba.“

Na *Linksu* sam bila tri nedelje, ali piće s Maksom mi je prvi sudar. Što ne znači da se nisam trudila. Imala sam od početka ukupno dvadeset sedam razgovora s dvadeset sedam različitih muškaraca. To zvuči kao da je mnogo, ali budući da sam u početku provodila približno četiri sata svakog dana na aplikaciji i obeležavala stotine i hiljade muškaraca da bih saznala kako me samo njih dvadeset sedmorica smatraju podesnom, čini mi se da je oskudno. Pitala sam Lolu da li je to normalno. Rekla je da jeste i obavestila me da se njena podesnost prepolovila kad je napunila trideset godina, zato što mnogi muškarci stavljaju granicu na trideset i mlađe. Kazala je da je, čim je to otkrila, mnogo lakše prihvatila mali broj odgovaranja. Neko vreme je kopala po *Reditovim* temama tražeći svoje ime jer je bila ubeđena da o njoj na internetu postoji „šuškanje“ koje brzo mutira bez njenog znanja pa to odbija muškarce. Smatrala sam da je Lolina teorija „šuškanja na mračnoj mreži“ čista paranoja samoveličanja, ali sam se setila da je ona isto tako odavno ubeđena da će umreti u „atentatu“, samo što nisam imala srca

da joj kažem kako se atentati vrše samo na poznate ljude. Na normalan svet naprosto pucaju na otvorenom.

Prvih nekoliko dana potpuno sam se zaljubila u *Links*. Potpala sam pod njegove čini. Zeznula sam poredak nalaženja romantične veze – svi oni lepi i inteligentni muškarci su mi nadohvat ruke. Godinama nam govore kako je naći ljubav isto što i nemoguć poduhvat izdržljivosti, pravovremenosti i sreće. Mislila sam kako moraš da ideš na grozne iznenadne događaje i u specijalizovane knjižare; da budno pratiš na venčanjima i u metrou; da pokrećeš razgovor s drugim samim putnicima kad god si u inostranstvu; da četiri večeri nedeljno izlaziš kako bi što više uvećala prilike. No nijedna od tih strateških satnica nije više potrebna – ne moramo više da ulažemo vreme kao nekad. Dok sam bistrila moguće ljubavne zanimljivosti u metrou, u autobusu, u veceu, shvatila sam kako taj metod štedi vreme. Traganje za ljubavlju ne moram da ubacujem u raspored onako kako sam se plašila da ću morati – mogla sam da tragam dok gledam televiziju.

Lola mi je rekla da je to sasvim normalna reakcija novog korisnika te aplikacije – da će sanjalačka izmaglica vladati nekoliko nedelja, a onda se umrtviti u malodušnu dosadu i na kraju dovesti do brisanja aplikacije posle oko tri meseca. Rekla je da se to javlja ciklično dok nekog ne nađeš. Lola već sedam godina čas koristi, čas ne koristi aplikaciju.

Upozorila me je i na to da te aplikacije u početku navuku nove korisnike time što im nude svoje najbolje proizvode. Čini mi se da misli kako postoji neki algoritam koji to određuje – ljudi koji imaju najviše štrikli ponuđeni su kao mamac novim korisnicima prvog meseca, a onda ti ostave otpatke. Rekla je da to pali zato što ćeš beskrajno gacati među onima na dnu uvek uz nadu da ćeš ponovo naći kovčeg zakopanog blaga.

Najučestalija vrsta razgovora koji sam imala na *Linksu* bila su izveštačena ćaskanja, beznačajna i prolazna kao letnji vetrić.

Uvek su počinjala bezopasnim: „Zdravo! Kako ide?“ ili emotivnom ruke koja maše. Za odgovor je potrebno najmanje tri sata; tri dana je učestalije. No iščekivanje nikad nije nagrađeno kvalitetom sadržaja. „Izvini, ludilo na poslu, pisanje o hrani je kul. Ja radim s nekretninama“, bilo je sve što je dugo ćutanje omogućilo. Ti razgovori se često vode i oko dana – *Kako ti prolazi dan? Kako izgleda tvoj utorak? Kako ti je prijao ovaj četvrtak? Šta radiš za vikend?* – što ne nosi mnogo tematskog značaja s obzirom na to da je dan na koji se odnosi ili za koji sam pitala bio pre pune sedmice.

Vrlo brzo sam identifikovala drugi, sasvim različit tip dosadnjakovića, ali svejedno dosadan. Taj tip muškarca sam nazvala „muškarac koji se pretvara da želi vezu“. Muškarac koji se pretvara da želi vezu svoj profil koristi da uvali žvaku o predivnoj, predanoj pouzdanosti. U izbor fotki uvek ubaci sliku sebe kako drži prijateljičinu bebu ili, još gore, kako struže tapete ili šmirgla pod skinut dopola. U profilu koristi navodno ležerno nabačene rečenice kao što su „u potrazi za suprugom“ ili „Moje veče iz snova? Ušuškani na kauču i gledamo film Sofije Kopole“. On tačno zna šta radi, a ja na to ne nasedam.

Jednako beskorisni, ali oni koji od mene zaslužuju nešto više uvažavanja, jesu muškarci koji bez stida otvoreno govore o činjenici kako žele noć seksa i ništa više. Na samom početku sam imala takav jedan virtuelni susret s učiteljem po imenu Aron koji nosi naočare i s kim sam prijatno ćaskala pola sata pre nego što me je pitao da li bih da se „nađemo večeras“. Bilo je pola dvanaest u utorak uveče. Pitala sam ga da li misli na sastanak ili samo želi da dođem u njegov stan. „Valjda bih mogao da na brzinu stučem kriglu“, zlovoljno je odgovorio. Tu se završio moj i Aronov dijalog.

Postojao je i izvestan broj jalovih podžanrova jezika koji su koristili mnogi muškarci s kojima sam se dopisivala. „Dobro ti veče, gospo – biste li pošli u pab ove sunčane subote?“, pitao je jedan. „Ako je muzika hrana ljubavi, sviraj samo, ali

ako spisateljica o hrani voli i ljubav i muziku – hoćemo li sledeće nedelje da idemo da igramo?“, napisao je drugi u vidu nerazumljive zagonetke koja me je podsetila na ona pitanja na maturalnom ispitu iz matiča (*Šivani ima deset pomorandži. Ako drugima da kvadratni koren iz njih, koliko njoj ostaje?*). To je jedinstven stil zavođenja na kakav dotad nisam naišla – setan i nostalgican, besmislen i čudan. Neduhovit i neprobojan.

S druge strane, neki su spektakularni u prostoti tona. „EN-GLESKINJA??“, bio je uvodni gambit ridokosog mehaničara. Nekoliko poruka muškaraca bile su u maniru nesređenog, napornog, celodnevnog toka misli s ovakvim tumaranjima: „Hej kako je upravo sam se istuširao hladnom vodom kako me nervira kad bojler ne radi!! E sad sam izašao na kafu možda maznem sendvič sa slaninom samo jednom se živi. Kasnije idem na plivanje planirao da se vidim s drugarom Čarlijem na piću ali on ima problem da nađe ko će mu čuvati psa, u pab u koji hoćemo da idemo ne puštaju pse kako si provela dan xx.“ „Fantastičan profil, Nina“, prva je rečenica jednog muškarca a liči na razrednog koji ti daje izveštaj za kraj polugodišta.

A što sam više muškaraca videla, više sam sklappala kategorije ljudi za koje nisam znala ni da postoje. Bilo je muškaraca neverovatno uzbuđenih zbog činjenice da su jednom bili u Las Vegasu. Bilo je momaka opsednutih time što žive u Londonu, zbog čega sam se unervozila da se ne odreknu odlaska u pab ili bar na prvi sudar, već umesto toga izaberu da se pentramo na Milenijumsku kupolu ili da se spustimo u Prirodnjački muzej. Stalno mi se javljao Festivalski Čovek – tip koji se danju bavio informatikom, a uveče nosio šljokice na licu; koji je čitavu ušteđevinu za godišnji odmor čuvao za to da ode na pet festivala godišnje. Bilo je muškaraca koji žive na brodovima u kanalu, uživaju u žongliranju vatrom, vole haremske dimije i izgledaju kao da žele još. Stotine muškaraca su glumile nezainteresovanost što su na *Linksu* – neki od njih su rekli da su ih prijatelji nagovorili da se prijave a oni nemaju pojma zašto su tamo,